

कक्षा ढ को नेपाली विषयका नगर स्तरीय प्रश्नपत्रहरूको
तुलनात्मक अध्ययन

शोधार्थी

पवित्रा बास्कोटा

परीक्षा रोल नं. : २१४००८६

क्याम्पस रोल नं. : १८

त्रि.वि.दर्ता नं. : ९-२-८२७-१३-२०१३

शैक्षिक वर्ष : २०७३/०७४

त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्काय नेपाली भाषा
शिक्षा विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह नेपा.शि. ५९८
पाठ्यांशको प्रयोजनार्थ प्रस्तुत
शोधपत्र

सुकुना बहुमुखी क्याम्पस
नेपाली भाषा शिक्षा विभाग

सुन्दरहरैँचा, मोरङ

२०७६

कक्षा ढ को नेपाली विषयका नगर स्तरीय प्रश्नपत्रहरूको
तुलनात्मक अध्ययन

शोधार्थी

पवित्रा बास्कोटा

परीक्षा रोल नं. : २१४००८६

क्याम्पस रोल नं. : १८

त्रि.वि.दर्ता नं. : ९-२-८२७-१३-२०१३

शैक्षिक वर्ष : २०७३/०७४

त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्काय नेपाली भाषा
शिक्षा विभागअन्तर्गत स्नातकोत्तर तह नेपा.शि. ५९८
पाठ्यांशको प्रयोजनार्थ प्रस्तुत
शोधपत्र

सुकुना बहुमुखी क्याम्पस
नेपाली भाषा शिक्षा विभाग

सुन्दरहरैँचा, मोरङ

२०७६

प्रतिबद्धता पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत नेपाली भाषाशिक्षा विभाग
स्नातकोत्तर तह द्वितीय वर्षको नेपा.शि. ५९८ को प्रयोजनका लागि प्रस्तुत 'कक्षा आठको नेपाली
विषयका नगर स्तरीय प्रश्नपत्रहरूको तुलनात्मक अध्ययन' शीर्षकको शोधपत्र प्रतिवेदन अर्को
प्रयोजनका लागि कहीं कतै पेस नगरेको र अनुसन्धान कार्य अत्यन्त मौलिक रहेको प्रतिबद्धता
व्यक्त गर्दछु ।

.....

पवित्रा बास्कोटा

एम.एड. दोस्रो वर्ष

नेपाली भाषा शिक्षण विभाग

मिति :

शोध निर्देशकको सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत भाषा शिक्षा विभाग स्नातकोत्तर तह द्वितीय वर्षको नेपा.शि. ५९८ को प्रयोजनका लागि प्रस्तुत 'कक्षा आठको नेपाली विषयका नगर स्तरीय प्रश्नपत्रहरूको तुलनात्मक अध्ययन' शीर्षकको शोधपत्र पवित्रा बास्कोटाले मेरो निर्देशनको मातहतमा रही मिहिनेतका साथ सिर्जनात्मक तथा नितान्त मौलिक रूपमा तयार पार्नुभएकाले यस शोधकार्यप्रति म सन्तुष्ट छु । अतः यस शोधकार्यलाई मूल्याङ्कनका लागि नेपाली भाषा शिक्षण विभागसमक्ष सिफारिस गर्दछु ।

.....
दीपक गौतम

शोध निर्देशक

सुकुना बहुमुखी क्याम्पस

नेपाली शिक्षा शिक्षण विभाग

सुन्दरहरैँचा, मोरङ

मिति : २०७७/ /

कृतज्ञताज्ञापन

प्रस्तुत शोधपत्र 'कक्षा आठको नेपाली विषयका नगर स्तरीय प्रश्नपत्रहरूको तुलनात्मक अध्ययन' शीर्षकमा मेरा आदरणीय गुरु श्री दीपक गौतमज्यूको निर्देशनमा मैले तयार गरेको हुँ ।

यस शोधपत्रको शीर्षक चयनदेखि शोधकार्य सम्पादनसम्म पाएको उहाँको समुचित मार्ग निर्देशन र सहयोगले गर्दा नै यस शोधपत्रले मूर्त रूप लिएको हो । आफ्नो महत्त्वपूर्ण समय प्रदान गरी शोधपत्रलाई परिष्कार र परिमार्जन गरिदिनु भएकोमा म उहाँप्रति हार्दिकतापूर्वक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु, साथै विभिन्न कोणबाट शोधपत्र लेखनमा सहयोग गर्नु हुने सुकुना बहुमुखी क्याम्पसका विभागीय प्रमुख श्री उमानाथ भट्टराईज्यू, श्री आदरणीय गुरुहरू मेघनारायण श्रेष्ठ, दीपकप्रसाद न्यौपाने, गेहेन्द्र खनाल, देवराज गिरी लगायत यसै क्याम्पसका क्याम्पस प्रमुख श्री चन्द्रमणि राईप्रति पनि हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

यसै गरी यस शोध कार्यका लागि तथ्याङ्क सङ्कलन गरी सहयोग पुऱ्याउनु हुने जितेन्द्र कुमार शाह, कल्पना मिश्र र दिक्षा ढुङ्गानाप्रति म हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । त्यस्तै शोधकार्यका लागि अन्य आवश्यक सामग्रीहरू जुटाउन सहयोग पुऱ्याउनु हुने साथी मैया प्रधान , अस्मिता थापाप्रति पनि आभार प्रकट गर्न चाहान्छु । यसै गरी शोधपत्र तयार पार्न पलपल घचघच्याइ रहने दिदी भिनाजुलाई विशेष धन्यवाद दिँदै यस शोधकार्य लेखनमा हरेक समय र वातावरण मिलाइ लेखनमा थप उर्जा प्रदान गरिदिनु हुने मेरा आदरणीय बुबाआमाप्रति म विशेष आभारी छु ।

यसै गरी शोधपत्रलाई शुद्ध रूपमा कम्प्युटर टङ्कन गरिदिनु हुने टिना कम्प्युटर सेन्टरका प्रोप्राइटर श्री यज्ञमणि निरौलालाई धन्यवाद दिँदै आवश्यक मूल्याङ्कनका निमित्त नेपाली भाषा शिक्षा विभागसमक्ष पेस गरेको छु ।

प्रस्तुतकर्ता

पवित्रा बास्कोटा

विषयसूची

	पृष्ठ सङ्ख्या
प्रतिबद्धता पत्र	ख
सिफारिस पत्र	ग
स्वीकृति पत्र	घ
शोधसार	ङ
कृतज्ञताज्ञापन	छ

परिच्छेद एक : परिचय

१.१ अध्ययनको पृष्ठभूमि	१
१.२ समस्या कथन	३
१.३ अध्ययनको उद्देश्य	३
१.४ अनुसन्धानात्मक प्रश्नहरू	३
१.५ अध्ययनको महत्त्व	४
१.६ अध्ययनका परिसीमाहरू	५

परिच्छेद : दुई

सम्बन्धित साहित्यको पुनरवलोकन र अवधारणात्मक ढाँचा

२.१ सैद्धान्तिक साहित्यको पुनरवलोकन	६
२.२ सम्बन्धित साहित्यको पुनरवलोकन	७
२.३ पुनरवलोकनको उपादेयता	१०
२.४ सैद्धान्तिक / अवधारणात्मक ढाँचा	१०

परिच्छेद : तीन

३.१ अध्ययन ढाँचा र विधि	१२
३.२ जनसङ्ख्या, नमुना, छनोट रणनीति	१२
३.३ अध्ययनको क्षेत्र	१३
३.४ तथ्याङ्क सङ्कलनका साधन र तरिका	१३
३.५ तथ्याङ्क सङ्कलन प्रक्रिया	१३
३.६ तथ्याङ्कको व्याख्या र विश्लेषण प्रक्रिया	१४

परिच्छेद : चार
नतिजाको व्याख्या एवम् विश्लेषण

४.१ पाठ्यक्रम र विशिष्टीकरण तालिकाको आधारमा प्रश्नपत्रको अध्ययन	१५
४.२ प्रश्नपत्रहरूको बाह्य र आन्तरिक आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण	१५
४.२.१ बाह्य आधारमा विश्लेषण	१५
४.२.१.१ प्रश्नपत्रको स्वरूप	१६
४.२.१.२ निर्देशन	१९
४.२.१.३ अङ्क विभाजन र समय निर्धारण	२४
४.२.१.४ प्रस्तुति र अनुक्रम	२४
४.२.१.५ भाषा	२६
४.२.२ आन्तरिक आधारमा प्रश्नपत्रको तुलनात्मक विश्लेषण	२८
४.२.२.१ भाषिक सीपगत आधारमा प्रश्नपत्रको वितरण	२९
४.२.२.२ विधाका आधारमा प्रश्नपत्रको वितरण	३१
४.२.२.३ पाठ्यपुस्तकका आधारमा	४०
४.२.२.४ विशिष्टीकरण तालिकाका आधारमा	४१
४.३ विश्वसनीयता र वैधताका आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण	४५
४.३.१ विश्वसनीयताका आधारमा	४५
४.३.२ वैधताको आधारमा प्रश्नपत्रको विश्लेषण	४५
४.३.२.१ विषयगत वैधता	४६
४.३.२.२ रचनात्मक वैधता	४६
४.३.२.३ पूर्व सूचनात्मक वैधता	४६

परिच्छेद : पाँच

निष्कर्ष तथा सुझाव

५.१ निष्कर्ष	४८
५.२ सुझावहरू	५१
सन्दर्भ सामग्री सूची	